

NOTAT

Prosjekt	Prosjektleder	Dato
Neset Kraftverk	Frode Løset	19.02.2021
Prosjektnummer	Opprettet av	Navn
10222145	Frode Løset/ <i>Frode Løset</i>	19.02.2021
Kvalitetsikring		Navn
	Halvard Kaasa	[Navn]
Til Siram v. Rolf Amundsen		

Vurderinger knyttet til miljø-Neset Kraftverk

Bakgrunn

Sweco har utarbeidet biologisk mangfold-rapport for Neset kraftverk i 2017.

Neset Kraftverk søkte om konsesjon til å regulere Ljosvatn, Nedre- og Øvre Rundtjørn og Åmstadvatn i Lund kommune, Rogaland.

NVE avsto søknaden i brev av 21.12.2020. Hovedbegrunnelsen var at NVE etter deres vurdering mente at skadene og ulempene for allmenne og private interesser ville være større enn fordelene.

I dette notatet er merknadene fra NVE og fra Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune i forhold til det som er kommet fram i biologisk-mangfoldrapport gjennomgått.

Opprinnelig søknad - tiltak

Opprinnelig omsøkt regulering bestod i å regulere Ljosvatn med to meter, Nedre og Øvre Rundtjørn med 3 meter og Åmstadvatn med 4 m.

Endret søknad - tiltak

Tiltakshaver har på grunnlag av NVE sitt vedtak tatt Nedre og Øvre Rundtjørn og Åmstadvatn ut av prosjektet.

I tillegg foreslås omsøkt regulering av Ljosvatnet redusert fra til 2m til 1,20 m, dvs. at Ljosvatnet demmes opp med maks 20 cm og kan reguleres ned med 1 m.

Nedenfor gjennomgås NVE sin tilbakemelding sett i lys av det tiltaket som nå søkes om, og konsekvenser for naturmangfold.

Høringsuttalelser

Fylkesmannen i Rogaland

Fylkesmannen i Rogaland har påpekt at oppdemming av myrområdet på ca. 8 daa øst for Ljosvatn er uheldig og savner en helhetlig vurdering av myra. Det stilles spørsmål om dette er en slåttemyr. De mener at utredningen er for dårlig og fraråder konsesjon dersom dette er en slåttemyr.

Kommentar:

Myra ble befart i forbindelse med utarbeidelsen av biologisk – mangfold-rapport i 2017 og den ble ikke karakterisert som slåttemyr. Vurderingene knyttet til dette er omtalt på side 19 i biologisk mangfold-rapport. Vurderingen som er foretatt har, i tillegg til kunnskap innhentet på befaringen, har tatt utgangspunkt i DN-håndbok 13 sin definisjon av slåttemark og slåttemyr. «Slåtte- eller beitemyr er myrer med slåttebetinget eller beitebetinget preg.».

Det er bekreftet gjennom samtaler med eldre lokalkjente som ikke kan erindre at myra ved Ljosvatn har vært slått. Erfaringsmessig har områdene i indre Agder og Rogaland hatt en svært intensiv utnyttelse av utmarka i tidligere tider der både myrer og enger ble slått. Dette er også omtalt i biologisk mangfold-rapporten og flere av myrene rundt Ljosvatn, selv om de i utgangspunktet er svært fattige, mange er trolig også slått, men ikke etter 1950 i følge lokale kilder. Mange av myrene har vært uten hevd i lang tid og er gjengrodd.

Som det går fram av DN-håndbok 13, forsvant slåttradisjonen på de fleste slåttemyrer på første halvdel av 1900-tallet. For at en slåttemyr skal få verdien «viktig» definert i DN sin håndbok, kan dette være «slåttemyrer som ikke hevdes i dag, men de skal fortsatt ha en tilstand som indikerer langvarig hevd.». Utfra befaringen i området, har vi ikke klart å dokumentere at myra ved Ljosvatn er slåttemyr, ei heller at den er holdt i hevd i de siste 50-60 år.

Konklusjon – fylkesmannens merknader:

All den tid reguleringen av Ljosvatn nå foreslås redusert til 20 cm opp og 100 cm ned, vurderer vi at reguleringen uansett vil ha liten påvirkning på denne myra og all den tid hellinga på myra ut mot vannkanten medfører at en svært liten del vil bli oversvømt.

I fylkesmannens tilbakemelding går det fram at en planlagt oppdemming av myrområdet øst for Ljosvatn – savnes det en vurdering av myrområdets betydning for kryptogamer, insekter, edderkoppdyr og våtmarksfugl. Det savnes en helhetlig vurdering av betydning av bortfall av myra i denne sammenheng.

Til dette vil vi bemerke at NVE sin veileder ikke stiller noen krav om at det skal gjøres undersøkelser av insekter og edderkoppdyr. Når det gjelder våtmarksfugl har rapporten omtalt verdien av dette i området og at en eventuell neddemming av ca. 8 daa av myra vil ha minimal betydning for ev. våtmarksfugler som besøker området. Nå som reguleringen foreslås redusert og en svært liten del av myrområdet berøres, vil denne eventuelle påvirkningen ytterligere reduseres.

I biologirapporten er det omtalt konsekvenser for ev. hekkende rovfugl i nærheten av Åmstadvatn. Fylkesmannen ønsker restriksjoner for anleggsarbeid i hekketida. All den tid de tre øverste vannene nå tas ut, vil det ikke være kjente konflikter til ev. rovfuglhekking som omtalt. Ei heller i forhold til påvirkning på store sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep eller påvirkning på akvatisk miljø.

Generelt for området Ljosvatn-Åmstadvatn, er det ikke registrert spesielle naturverdier verken under befaringen eller i nasjonale databaser. I tilknytning til Ljosvatnet, er det ikke grunnlag for å si at det er forekomster eller potensiale for forekomster av spesielle rødlistede arter. Forholdene for fisk er godt undersøkt og vannene i området er overbefolket av ørret og er lite utnyttet til fiske.

Rogaland fylkeskommune

Fylkeskommunen har vektlagt særlig de negative virkningene en utbygging vil ha mhp. inngrep nær inngrepsfrie områder (1-3 km fra tekniske inngrep), på redusert naturopplevelse for friluftslivet og på redusert naturmangfold pga. neddemming av myr. De har også fokusert på økt klimagassutslipp som følge av neddemming av myr.

Kommentar:

Med nytt forslag der kun Ljosvatn reguleres vil ikke reguleringen ha påvirkning på store sammenhengende naturområder og myr vil i svært liten grad bli påvirket både mhp. naturmangfold og indirekte gjennom økte klimagassutslipp.

Samlet vurdering

Tekst fra NVE sine vurderinger som kommenteres her er satt i kursiv og i hermetegn.

«En regulering av de fire vannene vil gi synlige reguleringssoner og kreve flere tekniske inngrep knyttet til damanlegg og adkomstveier innover i et område som er definert som en del av et stort sammenhengende naturområde med urørt preg».

Kommentar: Det er nå kun Ljosvatn som ønskes regulert og med mindre regulering enn i konsesjonssøknaden. Det er en reguleringsdam ved Ljosvatnet i dag, og området inntil vannet er sterkt preget av storefebeiting og det går vei langs vannet og også en vei ned til damanalegger. Inngrep knyttet til nye damanlegg og adkomstveier inn i store sammenhengende naturområder vil ikke skje.

«Ved Ljosvatn vil deler av det omkringliggende myrområdet bli oppdemt og med stor sannsynlighet bli påvirket av erosjon og utvasking».

Kommentar: Med reguleringene vil neddemming av myr omfatte svært lite areal.

«Reguleringene på 3-4 m vil erosjon og utvasking som vil bli godt synlige reguleringssoner».

Kommentar: Ikke lenger aktuelt med nytt forslag til løsning.

«Reguleringene vil etter NVEs syn øke den samlede belastningen på vassdraget ved at omfanget av de tekniske inngrepene blir større enn i dag. Veid opp mot fordelene reguleringen gir, mener NVE at de negative konsekvensene for urørt natur og landskap er for store til at vi gir konsesjon til regulering av de fire vannene».

Kommentar:

Med nytt forslag til løsning vil den samlede belastningen på vassdraget i liten grad øke. All den tid de tre foreslåtte reguleringene ved Øvre og Nedre Rundtjern og ved Åmstadvatn tas ut, vil det være minimale konsekvenser for urørt natur og landskap.

Ljosvatn er allerede regulert med 10 cm og det er bygd en dam i vestre ende med tilknyttet adkomstvei og det er vei som følger sørsida av vannet. Dvs. vannet er allerede påvirket av tekniske inngrep.

Fisk:

Det er småfallen ørret i alle de berørte vannene. Det er god tilgang på gyteareal.

Innløpsbekken til Ljosvatn har gunstig gytesubstrat, men denne vil ikke bli direkte påvirket av en oppdemning på 20 cm.

Områdene har vært sterkt forsuringutsatte. Et avbøtende tiltak kan være å tilføre noe kalk i gytebekk øst for Ljosvatn.